

מסורת הש"ס

א) נ"ח דמיריתא, ב) גירסת הערוך אבא, ג) גירסת הערוך מילה, ד) גירסת קבל, ו) יצמות קבל, נדה סה, ז) עיין מוס' לקמן סה, ח) ד"ה כל עוף וד"ה הדורס וד"ה כל שיש, ט) במשנה שבמשניות ובגדל חילא וקדושים, י) עיין מוס' לקמן סה, יא) עיין מוס' לקמן סה, יב) ד"ה ר' יוסין, יג) ע"ז מ, יד) טעמא דרבי יהודה מפורש בח"כ [שמיני פרשה ג] ועיין מ"ט, יו) פרש"י על זה תמלא לקמן סה, יא) הפוסק וכו' וד"ה הקובעין, יב) [מסכתא פ"ג ה"ז], יג) ונקמן עט, יד) וינקר יא, יו) ס"ח קדושים גרסין ולא גרסין קדושו, יז) רש"י, יח) כ"ל אחרת,

תורה אור השלם

- בי בצל החקמה בצל הקספ ויתרון דעת החקמה תתיר בעליה: קהלת ז יב
- לא יאנה לצדיק כל און ויפשים מלא רע.
- בלשטאצער רב חר'טמא יד אנה ידעת די רוח אלהין קדישין קר וכל לא אנס קר חווי חלמי די חיות ופשרה אמר: דינאל ד ו
- כל מפרסת פרסה שטען שטען מעלת גרה בבדקה אנה תאכל:

- ויקרא יא ג אף את נה לא ואכלו ממעלי הגדה וממפרסין מעלה גרה הוא ופרסה איננו מפרסין טמא הוא לבם: ויקרא יא ד ואת החזיר כי מפרסין פרסה הוא ושטען שטען פרסה והוא גרה לא יגר טמא הוא לבם:

ויקרא יא ז

לעזר רש"י

תור"א [תור"א], אקוניסין (צמח ארסי), שכלפישוין [אישקלפישוין], קדחת. קרפ"ר [קפרייזין], שיה-קלף. יינציב"ש, חניכים, אנק"א [הנק"א], יריכים.

מוסף רש"י

הקובעין בו, יומר מן הסנפירין שאין זיין מאלהין אלף בידים אלל כל הסנפירין הוא יכול לכשכשן [קמן טו], גיבי אית ליה, ב' שניו שהוא טשן כון אוןן שניים קרי ניצן [שבת טז],

שיטה מקובצת

א) לנתר כשהוא רוצה לקפץ מתעצם כהן וקופץ וכנפיו חופין וכו'; ב) ויש כשר שכשקורעין אותו נקרע שתי וערב ויש שנקרע ערב; ג) ובפ' כל שעה פ"י מדרתא אמרפרייל:

אלו טרפות פרק שלישי חולין

עיקרא דמיריתא, שורש של תור"א: **אליצא ריקנא**. קודם אכליה:

משפלה משניה, נפשט עורו שהחלמית מחממתו מאלד ואוחזתו קדחת שקורין שקלפישוין: **דיחצי צמיל**, לקרר עצמי: **סז בוטיסא דפרחי**.

גרעיני של כלץ שקורין קרפ"ר: **תליא דליציה**, כל עיקר חיבור לבו

נעקר וכגון דאכיל לכולהו: **לומס הגידין**, בשוק הוא סמון לארכיזה ברגליה האחרונים: **צאומלא**, אינו ללי כל כך בתנור אלף מולחו מאלד וזולתו כל דהו על הגחלים: **לניקורי**, שמא נשכה נחש שם ואסורה משום סכנת נפשות: **דאיהו בדיק נפשיה**, מאליו: **תלחי**, מתפרק ונופל חסירות חסירות: **לא יאונה לזריץ**, שמדמנתי ומונעמיו מלאכול: **בתנ"י סימני צהם וחיה**, דכתיב זאת החיה וגו': **הדורס**, האוחז בצפרניו ומגביה מן הקרקע מה שאולל: **אלצט יסירה**.

זו אלצט הגצה שאחורי האלצעות: **החולק רגליו**, מפרש בגמ' כששמעמידו על החוט נותן שתי אלצעות מכלן ושמים מכלן [סה]: **טמא**, בידוע שהוא דורס: **ובחגצים**, זהו סימן טהרם כל שיש לו ארבע רגלים וארבע כנפים ויש לו קרנולים הם שני רגלים ארוכין לצד הארבעה וסם סמון לזוארו ממעל לרגליו לנתר א"צ צהם כשהוא רוצה לקפץ וכנפיו חופין את רובו והן ד' סימנים: ה"ג כל שיש לו ד' רגלים וד' כנפים וקרנוליו וכנפיו **חופין אם רובו** ואלף גרסין וקרנוליו **וכנפיו**, ובגמרא [שס] נפקא לן מקרא: **(הפורה צהם)** שט צהם על המים): **ניצי**, שתי שינים יש לו למעלה **אחת** מכלן ואחת מכלן וגם בסוסים הם ניכרות אע"פ שהרבה שינים יש לו, לשון מורי ניצי שאע"פ שאין לו שינים ממש חנכין שקורין יינצי"ש יש לו ויזולטין ויכרך מקום בליטתו זו אלץ זו כשינים: **זן גמל**, בעודו קטן אין לו ניצי עד שיגדל, **ועוד שינים מי כסיני**, דקאמרת בידוע שאין לה שינים ומה לנו לשיים שלה: **אלף הכי קאמר כל צהמה שאין לה שינים**, בידוע שמעלת גרה ואין אלו זריכין להמתין עד שגראה אס מעלת גרה היא: **ובלצד שיכיר**, שלא יחא גמל דגמל נמי אין לו שינים וטמא, ופרכין לאו אמרת איכא זן גמל ה"ג איכא למיחש למינא אחרינא דלית ליה שינים וטמא: **שאין לך דבר שמעלה גרה וטמא אלף גמל**, וחזריו האומרים צפרשה: **פרט זו הוא גרסינן**, ללמדן שאין לך לחוש למעלה גרה ס' אחת דכל שאר מעלה גרה טהורים: **גמום**, חמוך ולשון משנה הוא כמו (לקמן דף כז): **גוממו עס השופי: בודק צבצרה**, לקמיה מפרש היכא: **תחס העוקץ**, תחת ענף האליה שקורים אנק"א יש צמר שכשקורעין אותו נקרע שמי"ט ויש שנקרע ערב: **חיה צכלל צהמה היא לסוימין**, קושיא היא דהא כתיב זאת חיה כו' וכתיב סימנין צמריה: להחיר

פרק שלישי חולין

גמ'.

עיקרא דמיריתא, פ"ה תור"א בלע"ז וצפרק כל שעה (פסחים דף כט), פירש ג' אמרופיי"ל, [וע"ע מוס' סוכה יג, ד"ה מרייתא]: **גמל' גיבי אית ליה**, תימה דהשתא תיקשי איכא חרי גמל יש לו שינים דהכי פריך בסוף משפן וארנצת:

גיבי, פירש צקונטרס שני שינים יש לו למעלה אחת מכלן ואחת מכלן עוד פירש לשון אחר גיבי שקורין יינצי"ש בלעז ויזולטין ויכרך מקום בליטתן זה אלץ זה כשינים ורשון גראה לי כמו שקיל ניציה ושקיל טופריה דצפרק צמה אשה (שבת סג): **גצי כלצ שחן שינים גדולות** שיש לו לפנים שהוא נושך בהן וצפרק כילד הרגל (צ"ק כג): **דלפקי לניציה** וסרטיה: **בידוע** שהיא מעלת גרה ומפרסת פרסה, וכגון שהוא מכיר זן גמל כדלמר רצ חסדא: **אין** לך מעלה גרה ו**טמא** אלא גמל', פירוש ושאר הכתובים עמו שפן וארנצת ושקועה: **אלף** הן סימני חיה בל' שיש לה קרנים ופלפ'ם, קרנים אחי לאסוקי מצהמה דכיון דיש לה קרנים חרוקות וכרוכות דלקמן אס כן לאו צמהה שולשם עד שלא ושתייר בו עור שלם: **ושב בטייתא** דפרחי פרי עלף: אליכא ריקנא, שלא אכל בתחלה: מתעקר תליא דליכא, כלומר נעקר לבו, ולא חייש מר לנקורי, כלומר שמתח נשכו נחש: הדרוס טמא, שקולט מאויר: החולק את רגליו טמא, כדמפרש בגמרא מוחזין לו חוט של שחייה כו': גיבי אית ליה, כלומר שחורדין כשינים: והיי כן גמל דגיבי גמי לית ליה, למעלה, כלומר לא חיתני כל בהמה שמעלת גרה כו' אלא תני הכי כל בהמה שאין לה שינים למעלה, כלומר לא חיתני טהור כו' אלא תני הכי כל בהמה שאין לה שינים למעלה אע"ג דאינו יודע אם מעלת גרה היא יכול לשוחטה דודאי כיון דאין שינים למעלה בידוע דמעלת גרה: למאי נפקא מינא לבדוק בפרסות, כלומר למאי נפקא מינא פ' מן השנים אמאי בודק בשיניה לבדוק בפרסות אם סדוקות ודאי דטהורי ויש להיא: גמום, כל' חתוך: אם מהלך שתי וערב, כלומר דמצד אחד הכשר נקלף בשתי ומצד אחד נקלף בערב: ערוד, חמור מן'ביר: בכנפי העוקץ, תכף לאלוה: ויש לו טלפים, כלומר דמפרסת פרסה: הא ק"ל חיה בכלל בהמה לסימנין, כלומר כיצד אמרת סימני חיה לא נאמר והא ק"ל חיה בכלל בהמה לסימנין דכתי' זאת החיה אשר תאכלו מכל בהמה אשר על הארץ דחיה בכלל בהמה לסימנין:

א) נחלא דל"ל למאי נפקא מינא לסמין דל"ן לה שינים ואח"כ צריך לבדוק בלויים לצדוק בפרסות וכו'.

עין משפט ור מוצה

א) [מיי' פ"י"ב מה' רוצח ושמירת נפש הלכה א] טוש"ע י"ד סימן ט סעיף ג:]

רמו ב מיי' פ"א מה' מאכלות אסורות הלכה ז סמג עשין סב טוש"ע י"ד ס' עט סעיף ב:

רמו ג מיי' שס הלכה יד סמג שס טוש"ע י"ד סימן פב סעיף א:

רמו ד ה ו מיי' שס הלכה טו [י] והלכה כ טוש"ע שס סעיף ז:

רמו ז ח מיי' שס הלכה כב טוש"ע י"ד סימן פה סעיף א:

רנ ט מיי' שס הלכה כד סמג שס טוש"ע י"ד סימן פג סעיף א:

רנא י ב ל מ נ ס ע מיי' שס הלכה ז ג סמג שס טוש"ע י"ד סימן עט סעיף א:

רבינו גרשום

עיקרא דטורי, טורא בלעז: משתלח משכיה, כלומר שאוחזו חפפית וחיף עצמו עד שלא ושתייר בו עור שלם: **ושב בטייתא** דפרחי פרי עלף: אליכא ריקנא, שלא אכל בתחלה: מתעקר תליא דליכא, כלומר נעקר לבו, ולא חייש מר לנקורי, כלומר שמתח נשכו נחש: הדרוס טמא, שקולט מאויר: החולק את רגליו טמא, כדמפרש בגמרא מוחזין לו חוט של שחייה כו': גיבי אית ליה, כלומר שחורדין כשינים: והיי כן גמל דגיבי גמי לית ליה, למעלה, כלומר לא חיתני כל בהמה שמעלת גרה כו' אלא תני הכי כל בהמה שאין לה שינים למעלה, כלומר לא חיתני טהור כו' אלא תני הכי כל בהמה שאין לה שינים למעלה אע"ג דאינו יודע אם מעלת גרה היא יכול לשוחטה דודאי כיון דאין שינים למעלה בידוע דמעלת גרה: למאי נפקא מינא לבדוק בפרסות, כלומר למאי נפקא מינא פ' מן השנים אמאי בודק בשיניה לבדוק בפרסות אם סדוקות ודאי דטהורי ויש להיא: גמום, כל' חתוך: אם מהלך שתי וערב, כלומר דמצד אחד הכשר נקלף בשתי ומצד אחד נקלף בערב: ערוד, חמור מן'ביר: בכנפי העוקץ, תכף לאלוה: ויש לו טלפים, כלומר דמפרסת פרסה: הא ק"ל חיה בכלל בהמה לסימנין, כלומר כיצד אמרת סימני חיה לא נאמר והא ק"ל חיה בכלל בהמה לסימנין דכתי' זאת החיה אשר תאכלו מכל בהמה אשר על הארץ דחיה בכלל בהמה לסימנין:

א) נחלא דל"ל למאי נפקא מינא לסמין דל"ן לה שינים ואח"כ צריך לבדוק בלויים לצדוק בפרסות וכו'.